

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — — 2 „ — „	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin,
Na štvrt roka — — 1 „ — „	Majiteľ a vydavateľ :	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify.
Jednotlivé číslo 8 hal.	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Ustavná kríza v Uhorsku.

Článok nemeckých novín «Kölnische Volkszeitung».

V politickom živote nemeckej ríše zvláštny zástoj hrá katolícko-politická stránka «Centrum». Hlavné noviny tejto stránky pod menom «Kölnische Volkszeitung» v mnoho stotisíc výtiskoch každý deň vychodia tri razy a minule na prvom mieste uverejnili článok, ktorý napísal krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Karol Huszár. Článok tento zvláštnu pozornosť vzbudil v politických kruhoch cudzozemska, čoho znakom je, že ho uverejnili viaceré noviny talianske a francúzske. Ponevác v tomto článku verne a dôkladne vysvetlená je panujúca ústavná kríza Uhorska, podávame ho v nasledujúcom preklade :

Cudzozemsko len z čiastočných chýrov zná ťažké a hrozných následkov boje, aké zúria v parlamente Uhorska. Medzinárodné telegrafické kancelárie stoja pod vplyvom vlád a vo verejných pomeroch Uhorska nesbehle oko ťažko vie vyznať sa v labyrinte verejného života uhorského.

Nežiadam si v tomto článku zmieniť sa o skoro revolucionárneho razu rozčúlenosti nášeho verejného života, lež pravde s odpovedne udávam veci tak ako sa staly. V uhorskom parlamente už dlhšie ako od desetročia vedú sa boje, aby zaujmy krajiny uplatnenia dosiahly i v spoločnej armáde. Z toho, aby pozíciu veľmoci zabezpečujúca spoločná armáda, rozdvojená bola, vytriezvela už aj stránka 48. Pri pojednávaní zákonnej predlohy o zbrannej moci

tieto národné požiadavky onemely i u najkrajnejších stránok a uhorskí nacionalisti boli by sa uspokojili i s takou výhodou, akej účastná je samostatného razu bavorská armáda v rámci zbrannej moci nemeckej ríše.

Ešte i tieto na minimum redukované národné aspirácie, boly požiadavky len jednej čiastky opozície, menovite tej frakcie, ktorá stojí pod vodcovstvom Apponyiho a Kossutha.

Katolícka ľudová strana, zabezpečenie sociálnych výhod, vyplývajúcich z novej predlohy o zbrannej moci, menovite na dva roky redukovanú službu vojenskú, držala za prednejšie ako opravenie verejnoprávnych úražok a vyplnenie výšudanych požiadavok. Justhová strana ktorá ako radikálna verejnoprávna opozícia v krajinskom sneme technickú obštrukciu viedla cez jedenásť mesiacov, pri tom náklonná by bola bývala odhliadnuť od všetkých verejnoprávnych namietok, keby vláda snemu predostrela bola zákonnú predlohu o všeobecnom, priamom a tajnom práve volebnom.

Stránky opozície asi od jedného roka každá na základe svojho programu v krajinskom sneme bojovaly proti predlohám o zbrannej moci. Technická obštrukcia, po periferiách nevzbudila oduševnenú náladu, záležitosť ale volebnej reformy očividne podmanila obecnosť v obrovských rozmeroch.

Kráľ a armáda ľahkým spôsobom a dávno mohli dostať prijatý zákon o zbrannej moci, čím aj trojspolku veľmoci zadovážiť mohli mohútnej sily, keby vláda opozícii zabezpečila bola volebnú reformu na demokratickem základe a čistotu volieb zákonnou garanciou.

Poznamenat' treba, že i samá trónna reč slúbila volebnú reformu na základe demokratickom.

Cudzozemsko to nevie, čo je najvýznamnejšie, že totiž v uhorskom sneme preto vedú nepretrženú obštrukciu, bo po celom svete neni tak korruptných volieb, aké bývajú v Uhorsku. Dľa našeho volebného systému z pomedzi dospelého mužského obyvateľstva krajiny, hlasovacie právo má len 6%. Hlasovacie právo nemajú: 46% samostatných poľných hospodárov, 60% triedy priemyselníkov. Z robotníkov priemyselných a poľného hospodárstva ani jeden nemá hlasovacieho práva. Hlasovanie prevádza sa verejne. Zákon pri tom dovoľuje, aby kandidát krmil a napájal voličov. Z 80—100 obci posháňajú voličov do obce kde sa voľba prevádza. Zákonom ustálenú furmanku každému jednotlivému voličovi platia kandidáti. V obyčaji je tiež vôbec, každého jednotlivého voliča hlas kupovať za peniaze. Toto dokázane je pred súdmi z príležitosti pojednávania nezákonnosť páchaných pri voľbách v okresoch Assakürth, Inánc, Privigye atď.

Volebné okresy tiež nerovno a zcela nespravodlivo sú rozdelené. Sú okresy, ktoré súhrnom majú len 120 voličov, v mnohých okresoch ale počet voličov obnáša 7—8 tisíc. Voľby následkom toho stoja hrozné peniaze Boly i také mandáty, ktoré pri 1400 voličoch stávu 200 do 300 tisíc korún.

Najväčšia čiastka väčšiny parlamentu tie ohromné, k takému hriešnemu dušekupectvu potrebné summy, dostala z volebnej kassy ktorú k tomuto cieľu nashrnala vláda. Preparovanie, posháňanie voličov väčším dielom prevádzaly úradné medzítka, hlavní slúžni, notári atď.

Oppozícia vzdor toho, pri posledných voľbách krajinských obsiahla absolútnu väčšinu oddaných hlasov, z poslanceckých mandátov ale dostala len 25 procentov.

Lahko je k porozumeniu, že táto menšina ktorá následkom neslýchanej korupcie a barbarstva panujúceho systému volebného, utratila prinajmenej 200 istých mandátov, nezhrozila sa i najextrémnejších prostriedkov tým cieľom, aby vynútila reformu parlamentu.

↳ Iniciatíva *katolíckej ľudovej strany* vodcovia

opozičných stránok držali porady, v ktorých spoločným súhlasom usniesli sa v tom, že bez všetkej národnej koncesie, náklonní sú na 4—5 rokov odhlasovať predlohu o zbrannej moci i s povýšeným kontingentom rekrútov, jestli vláda prijme na minimum redukovaný program opozície o volebnej reforme.

Dľa návrhu opozície napozatým hlasovacie právo mali mať: každý občan, ktorý predtým bol voličom, ďalej každý intelligentný muž, ktorý odbavil štyri občianske školy, samostatní priemyselníci, viacej ako 20 korún dane platiaci poľní hospodári, robotníci, ktorí od dvoch rokov členami sú chorých podporujúcej pokladnice a ktorí majú z jednej izby pozostávajúce samostatné bydlie. V smysle tohoto návrhu konzervatívneho smeru, počet voličov z 1,300.000 bol by poriasol na 2,400.000. S týmto ako tak bol by sa uspokojil ministerpredseda Lukács, ktorý v jeho programnej reči držanej v Baňskej Kremnici, vyslovil sa za všeobecné, priame a tajné volebné právo. Vodca vládnej väčšiny ale, náčelník kmenu džentrikov: Štefan Tisza, osvedčeným nepriateľom je všeobecného volebného práva, Tomuto náruživému, docela fanatizovanému človekovi pošastilo sa jeho prívržencov, stranu totiž takrečenej národnej práce, pobalamútiť v tom smysle, že s prijatím volebného návrhu opozície, podpíše smrteľný oriel historickej strednej triedy spločenstva. Proti reforme opozíciou proponovanej zdvihli predovšetkým tú namietku, že v mestách a všade kde počet ľudí, čo písať a čítať nevedia, dosiahne 70 percentov, dospelé mužské obyvateľstvo účastné malo by byť *tajného* hlasovacieho práva i proti tomu zdvihli namietku, že opozícia hlasovacie právo chce dať na základe rovnoprávosti i občanom nemaďarského rodu. Namietku zdvihli konečne i proti tomu, že opozícia žiada, aby volebné trovy, hostiny, furmanky, zastavy a iné odznaky zákonom zrušené boly. Nechceli privoliť k tomu, aby voľby falšujúci predsedovia trestaní mohli byť žalárom.

Opakujem, opozícia bola náklonná predlohy, vývin spoločnej armády poisťujúce, odhlasovať behom osemaštyriadisiat hodín, keby vláda bola chcela prijať k reforme ľudového zastupiteľstva najelementárnejšie, výsudane jej požiadavky.

(Dokončenie nasleduje.)

Šárišská stolica sa prebúdza!

Veľké ľudové shromaždenie v Lipjanoch.

Že v šárišskej stolici prebúdajú sa horliví katolíci a verní ľudáci tohoto okresu, zrejším dôkazom je veľké ľudové shromaždenie v nedeľu 28. júla popoludní o 3. hodine v Lipjanoch vydržiavané.

K tomuto shromaždeniu za všetko šľachetné vždy oduševnený národ šárišský i z najďalších strán stolice, peško, po železnici a na vozoch dostavil sa v ohromnom počte. Prišli tu radom obce: Dobó, Pétermező, Roskovány, Vöröshalma, Jakabföldre, Tarca, Tarkő, Hámbor, Alsószalók, Berzevicze, Décső, Szivány, Palonca, Farkasrét a Daróc. Ľud shromaždil sa na veľkom priestore pred hlavnoslúžnovským úradom a úplne zaplnil veľký priestor. Intelligencia okolia zastúpená bola tiež vo veľkom počte a boli tam prítomní: veľkostatkár Aladár Körtvélyesi, pravotár dr. Achilles Baán, dekan-farár Ondrej Pernik z Berzevic, farári: Eduard Soltész z Pécsujfalu, Rudolf Csupák z Hámhora, Jozef Reiner z Tarca, Ondrej Mathia z Tarkő, Gustav Richtarsik z Palonce a Ján Kurimszky zo Szinye, katechéta Menyhért Zelényi a mnohí z lipjanskej intelligencie.

Šárišský národ známy je všestranne ako úplne pokojný, svetská vrchnosť predsa tým ukázala svoju moc a vládu, že ta poslala 10 žandárov a viacej vojakov s bielymi opaskami na ramenách. Shromaždenie zahájil s peknou rečou dekan-farár Ondrej Pernik. Ján Bartos tajomník Katolíckej Ľudovej Jednoty povedal velavážnu reč v slovenskej reči. Ostro šľahal Tiszové nezákonnosti, aké v krajinskom sneme zpáchal 4. júna, nepodvratne dokázal ak hrozné ťarchy uvalili na ľud mungovci skrze to, že bez všetkých výhod pre krajinu prijali predlohy o zbrannej moci a konečne že ľudu nechcú dať ani statočné volebné právo.

Prepočetní voličia s veľkým oduševnením slyšali rečníkov a jednohlasne prijali návrh, ktorý predstrel dekan farár Ondrej Pernik a v ktorom vyslovili ohrozenie proti násilnostvám Tiszu a nedóveru mungovskej vláde.

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krestana!»

Akcia spojených stránok opozície.

Ohľadom na súrne polné práce, spojené stránky opozície na krátky čas zastavily krajinskú akciu a behom mesiaca júla len po niektorých miestach vydržiavaly ľudové shromaždenia, v ktorých volebné obecenstvo rozhodne ohrožovalo sa proti násilnostvám a nezákonnostiam mungovským. Ponevác ale dvesto obcí a mnohé mestá, výkonný výbor spojených stránok opozície požiadaly o vydržiavanie ohrožujúcich shromaždení, shromaždenia tieto za prítomnosti vyslancov opozície od začiatku augusta behom septembra a októbra, vydržiavať sa budú na nasledujúcich miestach:

Abrudbánya, Aranyosmedgyes, Apatin, Alvinc, Ákosfalva, *Alsókubin*, Alsólendva, *Aranyosmaróth*.

Borosjenő, *Bazin*, Bihar, Balassagyarmat, Beszterce, Bánffyhunyad, Bégaszentgyörgy, Bonyhád, *Breznóbánya*, Belényes, Bereck, *Bártfa*, Brassó, *Bán*, Berettyóujfalu, Bácsstóváros, Baksa a Balavásár.

Csenger, *Csaca*, Csákova, Cseke a Csáktornya.

Dorog, Dicsőszentmárton, Dárda, Diósd, Dédes, Dés a Dobra.

Enying, Edelény, Élesd, Eger, *Eperjes* a Erzsébetváros.

Fogaras, Fiume, Fülek, Facset, Fehértemplom, Felvinc a Felsőör.

Gyálu, Gernyeszeg, Gyulafehérvár, Gyula, Gölnicbánya, *Girált*, *Galgóc* a Gyöngyöspata.

Hátszeg, Huszt, *Héthárs*, Hosszupályi, Halmi, Hódság a Halas,

Illava, Ilyefalva, Jolsva, Józászhely a Ipolyság.

Korpona, Kisbecskerek, *Kisszeben*, Kölesd, Kisjenő, Kolozs, Kunszentmárton, Kisvárd, *Kassa*, Karánsebes, Késmárk, Köhalom, Kölpény, Kerény, Kereszténysziget, Krassó a Kovászna.

Letenye, Lugos, *Lócse* a Lippa.

Magyarigen, Moravica, Munkács, Máramarosziget, Mezőkászony, Margitta, Mezőcsát, *Megyaszó*, Medgyes, Mohács a Magyarláros.

Nagykomlós, Nagymárton, Nagylak, Nagyenyed, *Nagytapolcsány*, Nagykikinda, *Nyitra*, Nagysomkút, Nyirbátor, *Nagyszombat*, Nagykapos, Nagyiklód, Nógrád, Nagyajta, Nagybrezna, Nagyszentmiklós, *Nagybicsce*, Naszód, Németócsa, Nagyzorlenc a Németbogsán.

Orczyfalva, Olaszliszka, Ökörmező, Ozora, Oláhfalva a Okland.

Privigye, Paks, Peér, Pancsova, Pápa, Pécska a Pincehely.

Radna, Rum, Regöce, *Rimaszombat*, Rékás, Rimaszécs a *Rozsahegy*.

Szombathely, Szepesszombat, Székelykeresztur, *Szempe*, *Szakolca*, Szente, Sásd, Szamosújvár, Segesvár, Sugatag, *Szentendre*, *Szliács*, Szirák, Szilágycseh, Szászsebeš, Szepsi, Szászka-bánya, Szászváros, Szirmabessenyő, Selmezbánya, *Sátoraljajhely*.

Törökkanizsa, Tenke, Titel, Técső, Török-szentmiklós, Torockó.

Ujszentanna, *Udvard*, Ujarad a Ugod.

Verbó, Vajdahunjad, *Vágújhely*, Végyvár, Vizakna, Várna a Visó.

Zólyom Zboró, Zilah, Zsombolya, Zurány, Zirc a Zichyfalva.

Čo robia mungovci?

Kým vyslancovia kresťanskej ľudovej strany a spojenej opozície cestujú po okresoch, potia sa v shromaždeniach, zatiaľ vyslanci mungovskí ich poslancekú a národnú prácu prevádzajú v rozličných bankách a účastinárskych spoločnostiach. Dľa výkazu časopisu «Huszadik Század» takúto, pre ich vačky osožnú prácu prevádzajú nasledujúci mungovskí vyslanci:

Almássy Ladislav, Andrits Teodor, Angyal Jozef, Antal Géza,

Bárczy Franc, Beöthy Ladislav, Beöthy Pavel, Berzeviczy Albert, gróf Bethlen Jozef, gróf Bethlen Sándor, Bogdán Zsivkó, Borbély Ludvik, barón Born Fridrich, Bródy Ernest, Bujanovits Gyula, Burdia Szilárd.

Copony Traugott.

Darvai Filip, barón Dániel Ernest, Desbordes Ernest, Dobieczy Sándor, barón Duka Géza, Dungyerszky Gedeon.

Erdély Sándor, Ertl Ján, Ertsey Peter.

Farkas Zoltán, Fuss Ferdinand.

Barón Gerliczy Franc, barón Ghyllányi Imrich, Gratz Gusztáv, Gueth Julius.

Hajós Franc, Hajós Kálmán, Hantos Elemér, Hámory Ladislav, Hegedüs Kálmán, Hegedüs Lorant, Heine Hugó, Heinrick Anton, Helmecci Jozef, Hellai Franc, Herceg Franc, Holitscher

Karol, Hollaky Attila, Huszár Karol (nagyzorlenský).

Jakabffy Franc, Kabós Franc, Kammerer Ernest, Kálmán Gusztáv, gróf Keglevich Gyula, Keltz Gyula, Kende Peter, Konyovits Dávid, Kostyál Mikuláš, *Kubinyi Géza*.

Latinovics Pavel, Lator Sándor, barón Láng Ludvik, barón Láng Michal, gróf Lázár Štefan, barón *Lévy* Lajos, Liphay Béla, Lukács Georg, *Lukács* Ladislav.

Barón Madarassy Beck Gyula, Mán Ludvik, Mayer Edmund, Mándy Sámuel, Markus Jozef, Mártonfy Martin, Molnár Viktor.

Nagy Franc, Návay Lajos, Neugeboren Emil, Neuszidler Karol, Németh Karol, Niamesny Michal, Nyerge Ladislav.

Oberth Karol, barón Orosdy Filip.

Papp Géza, Pál Alfréd, Pekár Gyula, Perczel Dezső, Péšcha Mikuláš, Philipp Ján, Pirkner Ján, Popovics V. Štefan.

Radovanovics Georg, bar. Radvanszky Anton, Rosenberg Gyula, Rosenberg Ignác, *Rudnyánszky* Georg.

Szaczellár Georg, Sándor Ján, Sándor Pavel, Schmidt Karol, Scitovsky Béla, gróf Serényi Béla, Skrovina Mátyás, barón Solymossy Lajos.

Szász Pavel, Székely Georg, Szilassy Zoltán, *Szinyei-Merse* Félix, Szlezák Lajos, Sztankovanszky Imrich, Sztranyavszky Sándor, Szuhányi Franc, *Szulyovszky* Gusztáv, Szupits Dezső, Szutrély Leopold, Szüllő Géza.

Tagányi Sándor, Tallián Béla, Telecsky Kristóf, Telegdy Jozef, gróf Teleki Jozef, gróf Tisza Kálmán.

Vadász Leopold, *Vagyon* Árpád, Varga Gábor, Várady Gyula, Várady Zsigmond, *Vermes* Zoltán, Vió Anton, barón Vojnits Štefan, barón Vojnits Sándor, gróf Wickenburg Marek, Winkler Bertalan, Wittmann Ján.

Zathureczky Štefan, gróf Zichy Štefan, gróf Zichy Ján, Zsilinszky Michal.

Tu hľa! medzi *štyristotrinást* vyslancami uhorského snemu krajinského (Horvátov nerátajúc) *mungovcov* je asi *dvestopätdesiat* a z týchto väčšina, *stosedematrixat* bezprostredne zainteresovaní sú v rôznych podnikoch. Medzi týmito nachodia sa i takí, ktorí vo viacej ústavoch sú zaviazaní, jedon a jedon vezme na seba i dvanašero pre jeho vaček osožného zamestna

tak že tí stosedemtridsať mungovskí vyslanci obchodne zainteresovaní sú asi v tristo ústavoch a podnikoch.

Tak pracujú za ľud mungovskí vyslanci!

Zpeňaženie prírodin.

Na dobre zpeňaženia svojich prírodin bez poznania zvykov na trhu, bez osvojenia si podmienok predávania mysleť ani nemôžeme. Zvyky na trhu riadia sa dľa nárokov kupujúceho obecnstva. Kupujúce obecnstvo ale v prvom rade žiada, aby to, čo mu predávame, bolo úhladne zaobalené. Lenže na trh nesené prírodniny nielen úhladne, lež aj primerane treba zaobalovať, lebo ich len takto môžeme zachrániť od zkazenia a záhuby. Každá portieka vyžaduje inakšie zaobalovanie. Celkom rozhodne môžeme tvrdiť, že úhladné a odborné zaobalenie rozmnožuje cenu na predaj nesených prírodin.

V krátkosti pomeneme len nasledujúce, aby sme posvietili na rozdielnosť konsumujúceho obecnstva. V prvom rade vezmime drúbež. Zarezanú hydinu, ktorú chceme zaniest na trh, nesmieme obariť a tak oškľbať, kdežto naše dedinské gazdinky oškľbanie zarezanej hydiny bez obarenia si ani predstaviť nevedia. Jestli hydinu po obarení šklbeme, tak sa jej koža dopuká a kupujúce panie takúto hydinu nám tam nechajú, aiebo v najlepšom páde kúpia ju len od poly za darmo.

Hľa, aj toto je jeden taký zvyk z tržišťa, ktorý sa naše dedinské gazdinky musejú naučiť.

Práve takú potrebu majú na osvojenie si podmienok poľahujúcich sa na odpredávanie prírodin. Vieme, že prírodniny vo veľkom kupujú zväčša dľa vzoriek. Jestli teda od niekoho pýtajú vzorku z jeho prírodin, ktoré chce odpredať, nech sa neusiľuje povyberať tie najkrajšie kusy, ale nech pošle vzorku priemernej jakosti. Prečo je toto potrebné? Jestli volakto najkrajšie kúsky svojich prírodin pošle čo vzorky a potom keď sa zjednajú, priekupcovi pošle aj horší tovar, ako bola vyberaná vzorka. Čo na to povie priekupec? Bude sa cítiť byť oklamánym, zavedeným a nabudúce patričného pestovateľa, dorábatela radšej obide, ako by mal od neho kupovať.

Vládne trúby.

Známe sú nám hudobné, poštárske, poľovnícke, pastierske a iné trúby. Tieto sú rozdielne. Čím väčšia trúba, vydáva tým silnejší hlas. Čo sú ale vládne trúby? Či aj tie vydávajú také veselé a milé hlasy, ako keď hrá vojenská banda? Ej čoby! Vládne trúby vydávajú veľmi falošné hlasy. Ony sú milé jedine mungom. Vedľa nich len mungovia vedia stúpať a tancovať, ved vládne trúby nie sú iné, ako mungovske noviny. Povinnosťou vládných trúb je milé nóty fúkať o všetkom, čo koná vláda. Ved ich za to platia. Trubačov, ktorí do týchto trúb dúchajú a fúkajú, platí mungovská vláda. Nemusia vyberať na tanier ako to muzikanti robievajú, bo vládni trubači dostávajú hotový plat z krajinských peňazí. Teda z tých peňazí, ktoré my, daňujúci občania vplatili sme do krajinskej pokladnice. Vládni novinári sú teda za drahé peniaze najatí trubači. Prv než by vláde do služby vstúpili, ústredná tlačová kancelária, jejž šéfom je svetochýrny riaditeľ uhorských volieb: Alexander Jeszenszky, dá im pokyny a naučenie, čo a ako majú vytrubovať. Je to ľahká úloha. Nie sú k nej zapotreby nóty. Vychvalovať musia vládu a jej pomocníkov, haníť a tupiť opozíciu. Čím lepšie koná vládný trubač túto úlohu, tým väčší plat obdrží zo štátnej pokladnice. A nie len redaktor a spolupracovník, lež i sadzač a tlačiar, bo ved veľa je takých vládných trúb, ktoré nepodporujú predplatiteľia — lebo takýchto nemajú — lež ústredná tlačová kancelária udržiava.

A to vám je dobrá služba. Natolko dobrá, že sú redaktori, ktorí už rôznym vládam slúžili a ich vychvalovali. Jedného ministerpredsedu tak oslavovali, ako aj druhého. Jedno im bolo, či starý Tisza, či Bánffy, či Széll, či Wekerle, či Lukács. To od tvho záviselo, ktorý z nich chytil mastný hrniec a držal v ruke kapsu s ovsom. A ovos tento je tak chutný, že neje don novinár, ktorý predtým opozíciu siúžil perom, skočil ku tej kapse a ostal vládnym trubačom. Bo je to istý chlieb. Opozičný novinár má dosť chudú chôvu. Ten je iba na predplatiteľov odkázaný. Vládný trubač však vyžije bez predplatiteľov. Hlavná vec je, aby oslavoval ministrov, mungovských poslancov, föišpánov a

všetku stoličnú perepuť, volebných predsedov, najmä ale Štefana Tiszu. Ktorý vládny trubač pred týmto «vlastencom» v prach padne, nemusí sa obávať, že si lahnúť musí bez večere. A že na to každý vládny trubač sa usiluje, keď sa o tom chceme presvedčiť, treba nám len čítať mungovské noviny. Jako dobre sriadený orchester v najdokonalejšej súlade vytrubujú lubo- a chvalospevy vládni trubači o Tiszovi, o Lukácsovi. Jednomyselne hania a tupia však opozíciu. Dľa vládnych trubačov Tisza je najväčší vlastenec. On zachránil Uhorsko od záhuby. Z druhej strany ale Justh, Aponyi, Zichy Kossuth a iní opozíciari sú buriči, ničomníci, ktorí nie sú hodní toho, aby sedeli v krajinskom dome. Vytrubujú, že dobre mal Tisza, keď ich povyhádzoval. A ešte väčší skutok prekoná, keď celú opozíciu do žalára pošle. Tisza a vládna strana sú vraj vykupitelia Uhorska. Preto na kolená pred nimi! Každý občan krajinský musí teda s vládou držať. Kto tak nečiní je vlastizradca!

Takto vytrubujú vládni trubači. To ich nemýna, že lžú a preháňajú. Ani to ich netrápi, že častokrát zbojstvo, násilie, hriech, huncútstvo a darebáctvo oslavujú. Veď to je ich zamestnaním. Za to ich platia.

Že cigáňstva píše vládni trubači, dokázali to s tým, že o účtovaní mungovských poslancov také chýry a zprávy pustili do verejnosti, ktoré sa neudaly. Lebo pravda je, že ani jeden mungovský poslanec neopovážil sa pod holým nebom účtovať, ako to robia opoziční poslancovia, lež účtujú pred židmi a úradskými a vládne noviny predsa lžú, že mungovia účtujú pred tisícmi poslucháčov a že tie tisíce ich oslavujú. Prečo to cigáňstvo?

Takto lhaly vládne trúby, že ministerpredseda Lukács odmietol nové požiadavky spoločného ministra vojny, kdežto to je pravda, že ten minister vopred objednal nové oceľové kanóny, vojenské námorné parolode a lietadla, ktoré my pekne-krásne zaplatíme. Nuž ale povinnosťou vládnych trúb je mungov vychlovať, čo ony svedomite konajú, bo im to vláda zaplatí.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Keď je tomu tak, keď mungovské noviny klamú, lžú, zavádzajú a krivdy ľudu páchané schvaľujú, tak povinnosťou každého čestného katolíka je vládne trúby nečítať, v dome netpeť. Čo je zakúpené, nemôže byť dobré. To treba šliapať a vyhubiť. Máme my katolíci dobré novinky, nášho «Kresťana». Čítajme ho pilne a rozširujme ho, aby on ani v jednom katolíckom dome nechýboval. «Kresťan» zodpovie nášmu náboženskému a politickému presvedčeniu. On ďaleko stojí od mungovcov a tiež i od národnariarskych lstivých pokrokárov a masarykovcov, ktorí katolíkov ženú do jarma luteránov, aby ich potom o vieru obrali.

Katolíci! Sem sa ku Kresťanovi!

Absolutizmus (?)

Mungovia na krajinských voľbách za milióny zakúpení, pre Tiszové befarstvo rozhorčený ľud Uhorska s tým chcú uspokojiť, že vypisujú v novinách a v letáčkoch: «keby sa Tiszovi nebol podaril jeho vlastenecký boj proti obštrukcii, tak by koniec býval samostatnosti Uhorska. Boli by vyzdvihli jeho ústavu a bol by nastal absolutizmus. Tisza nám vraj oratoval našu slobodu, preto má mu byť povďačným každý obyvateľ Uhorska».

Toto roztrubujú mungovia. S touto hlúpu vymysleninou ospravedlniť chcú svoj zlodejský výčin.

V Uhorsku bol by teda nastal absolutizmus keby Tisza nebol upotrebil žandárske bodáky.

Čo že je absolutizmus? Cisárska sjevola. Násilie, žandári, vojaci. Rozkazy bez snemu. Nuž je-li to také nešťastie pre krajinu? Prvýkrát bol by v Uhorsku ten absolutizmus? Nám to zvieratko nenie neznáme. Od moháčskej porážky cez stáročia, cítilo Uhorsko nátlak cisárskeho absolutizmu a nebol mu tak odporný, aký mu je Tiszov absolutizmus. Bo veď len v tom rozdiel vidíme, že panovník ako taký sjevolve vydáva rozkazy, nariadenia a zákony a že pod ochranou vojska a žandárov opovažuje sa vydávať ich šialenec Tisza. Cisársky absolutizmus neuráža ľud natoľko, ako ho uráža absolutizmus Štefana Tiszu. Veď aké pomery utvoril Tisza? Dal vyhodiť zastupiteľov 120 okresov a kraj. snem obrátil na jednoduchú poradu vládnej strany. V tejto

porade potom prestala každá protimienka a robili tam len to, čo chcel falošný ministerpredseda Lukács s pomocou Tiszu. Je to hádam ústavný zákonný a parlamentárny stav? Nie! To je absolutizmus. A mungovia predsa držia Tiszu za pravého a najväčšieho vlastenca a lžu, že on obrátil slobodu a ústavu Uhorska. On vraj odstránil od krajiny absolutizmus. Je to blbstvo, aké uveriť môže iba na voľbách zakúpená črieda mungov.

Aj od roku 1849. až po r. 1867. panoval v Uhorsku absolutizmus. Nuž a zlomil on uhorskú krajinu? Kto že bol stĺpom tohoto cisárskeho absolutizmu? K Tiszovi podobní vlastenci. Tí si nadobudli majetky a zásluhy s tým, že cisárskym kommissárom a administrátorom pomáhali gniaviť Uhorsko. Či nebol medzi nimi i starý otec Tiszov? Od neho sa naučil vnuk ako sa má v politike uplatniť a na vláde udržať. Starý otec Štefana Tiszu na biharskom stoličnom dome práve to robil čo on od 4. júna páchal v krajinskom dome. A tak jablko nepadlo ďaleko od stromu. Netreba nás teda plašiť s absolutizmusom. Takému ľudu, ktorému habú slobodu, ktorému neslobodno svoju vôľu ani na shromaždeniach ani pri voľbách vyjaviť, netreba vykladať čo je absolutizmus, bo veď v ňom žije. Márne ho balamútia, že požíva slobodu, márne mu lžu, že žije na ostrove slobody, môžeme my poukazať na okovy, ktoré na ruky pribil nám ešte starý Tisza.

My teda zo zkušienosti vieme, čo je absolutizmus, netreba sa nám s nim vyhrázať. A po našich útrpnostach, po našom dlhom poddanstve opravdu môžeme povedať, že by nám milší bol cisársky absolutizmus, ako tiszovská sloboda a mungovská rovnoprávnosť. Veď nemáme ani slobody ani rovnoprávnosti. Nie my sme pánni v našej domovine, bo rozkazuje nám cudzia moc a nepopraje nám voľného dychu. Pri krajinských voľbách tá vláda musí obdržať väčšinu, ktorú vymenovali vo Viedni. Ku sohnaniu vládnej väčšiny upotrebuje «moju víťaznú» armádu. Naši ministri pre rozkazy behajú a lietajú do Viedne. A čo im tam naložia to musia previesť. Zákonné návrhy odobrujú vo Viedni. Zákonom stane sa to, čo vo Viedni zotrebné — najmä pre vojsko — vyhlásia. Keby daktorý minister opovážil sa protivíť vie-

deňským rozkazom, naskutku ho vyhodia z kresla. Tak je to i s vládnymi poslancami. Keby daktorý oprobával povstať proti mungovskému vodcovi, odkopli by ho od válova. A keby snem neplnil vôľu viedeňských kruhov, pošlú naň bodáky a je po slobode.

Hľa, absolutizmus. Je to hádam volačo neobyčajné alebo hrozné?

Nie. My sme už na všetko navykli, bo skutočne žijeme v absolutisme. Už horšie nepríde na nás, ako je diktátorstvo Tiszovské. Nuž ale aj trpezlivosť má svoje hranice. Čo bude, keď prebudí sa naše volebné obecnstvo a zakričí: «Dost boho toho absolutizmu! Chceme mať slobodu!»

Pred týmto hlasom trasú sa mungovia!

Ondrej Hladký.

Učítelia a nový branný zákon.

Viem, že obyvateľstvo Uhorska neteší sa vojenskému zákonu, ktorý Štefan Tisza odhlasoval i s jeho mungovcami. Ako by sa aj tešili občania tomu zákonu, keď ten tak veľké obete žiada od nich, jak v peniazoch tak aj v krvi. A to je najsmutnejšie, že z týchto obiet my žiadneho osobu nemáme. Vláda uvalí na nás hrozné dane, tak že ledva dýchať budeme môcť, shabe náš mozolný zárobok, aby za tieto peniaze ozbrojili stotisíc mužov, ktorí iba z musenosti slúžia pri vojančine. Veru škoda každého haliera. Vojsko nás ubíja. To pohltne našu celú úrodu, náš zárobok. Ono cicia našu krv. Načo je to? K vôli vojsku idú ožobrať krajinu! Prečo nepanuje pokoj po celom svete, keď všetky krajiny proti vojsku protestujú? Kto sa chce s vojskom parádiť, nech si ho zo svojho udržiava.

Mňa nielen ako daňujúceho občana, lež aj ako učiteľa rozzlobil nový — povedzme Tiszovský — vojenský zákon. Dľa starého zákona, učítelia mali tú výhodu, že keď ich k vojsku odobrali, slúžili iba dva mesiace a to vo vakáciách, keď nezameškali nič. Po osemtyždňovej cvičbe boli prepustení, potom už len trikrát ich pozvali a s tým si vojančinu odslúžili. Nový vojenský zákon však pozbavil učiteľov týchto výhod, ktoré požívali a žiada od nich jednoročnú službu. Ano, assentirovaný učiteľ bude

na budúce ako dobrovoľník úplný rok slúžiť, ba jestli nesloží dôstojnícku zkúšku, nadslúžiť musí ešte jeden rok.

Viem, že ani jeden učiteľ neteší sa tej sláve, že od včulku právo bude mať slúžiť ako dobrovoľník a jestli sa mu vojančina zapáči, právo má do aktívnej služby vstúpiť ako dôstojník.

Uznáme, že dobrovoľníkom byť je výhoda, len že nie pre chudobného učiteľa. Bárs bued

Plávajúce ľadové vrchy.

na štátne útraty vojančít, predsa i on aby mal plný pugillár, bo veď musí pána hrať. To je ale menšie zlo. Väčšia ztrata pre assentirovaného učiteľa je, že sa vzdialíť musí od svojej stanice. Ledva že si horko-fažko vychodil službu, musí ísť vojančít. Zákon nehovorí čo sa stane s tou stanicou, ktorú učiteľ vojak preto opustil, aby zodpovedať mohol jednej fažkej povinnosti, ktorá málo ktorému mladíkovi je milá. Učiteľ narukuje, ostane bez stanice. Či aj bez platu? Jemu, akožto vyvolenému, patrične vymenovanému úradskému patrí plat. Obdrží ho a či utratí? Jeho miesto treba zaplniť. Vypíšu súbeh. Príde nový učiteľ. Tento mal by byť iba dočasným, bo veď stanica je kollegová, ktorý pri vojsku slúži. Nastane zmätok. Možná, že škola ostane bez učiteľa, bo na dočasné stanice ne-

bárs sa hlasia učiteľa. A keď aj, čo sa stane po roku, keď sa urlaubovaný učiteľ domov vráti? Na stanici ostane iba jeden. Ktorý? O tom zákon mlčí. Mungom, ktorí ten zákon odhlasovali, neprišlo na um aj na toto myslieť. Čo by prišlo, veď mungovia nezvykli myslieť. V zákone ani to nestojí, bude-li a akú daň bude platiť taký učiteľ, ktorého neodoberú ku vojsku? To by nebolo po pravde, aby jeden učiteľ rok slúžil, čas a peniaze mrhal, kým od neho šťastnejší «nesúci» vyhne službe i dani.

V tejto záležitosti žiadame vysvetlenie. Aj z tohoto udaného príkladu vidno, jak povrchné vynášajú u nás zákony.

Učiteľ.

POLITICKE CHYRY.

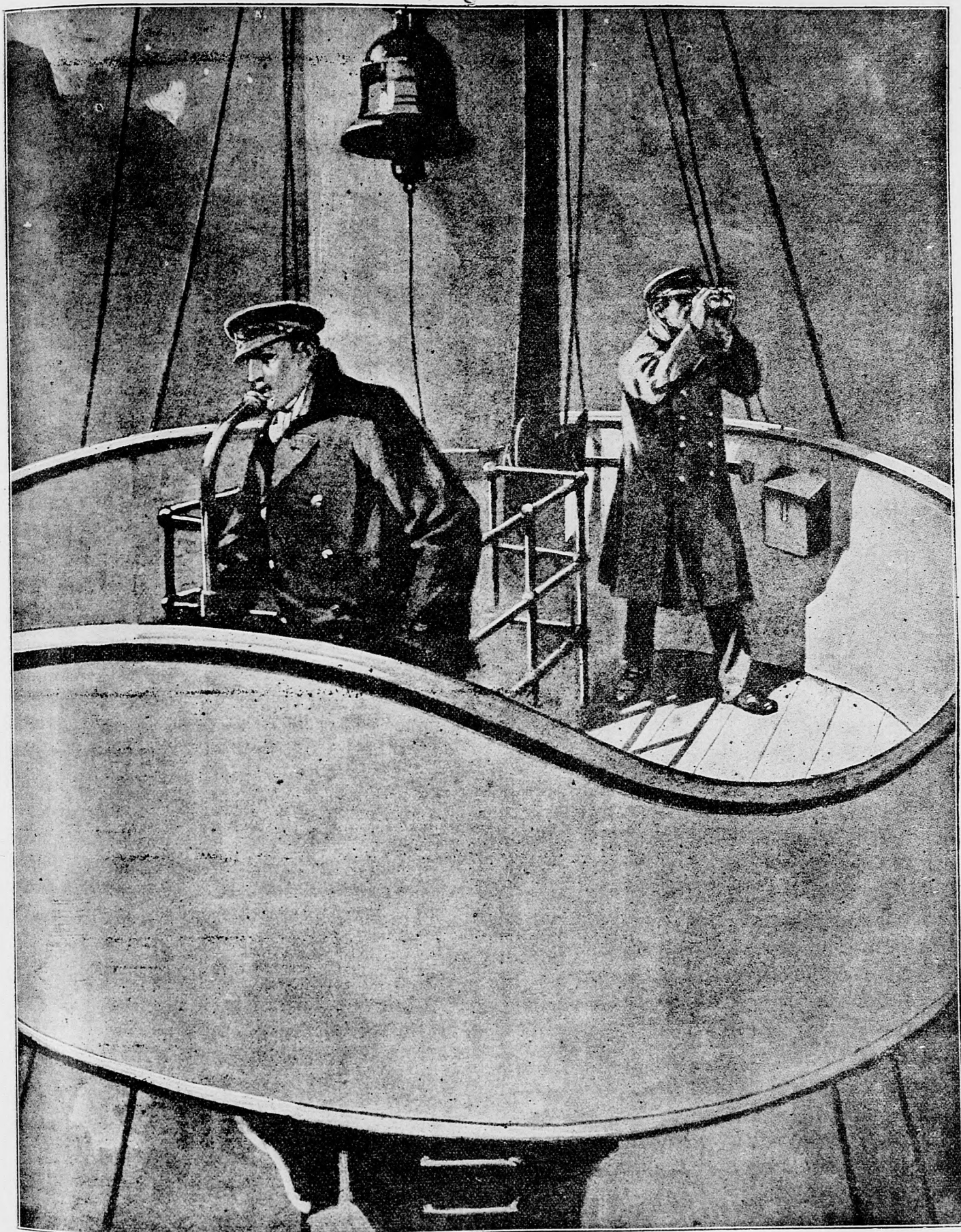
Co robí kresťanská ľudová strana?

Stredisko kresťanskej ľudovej strany veľké ľudové shromaždenia vydržiava a neustále organizuje po celej krajine. Vyslancovia tejto agilnej strany takmer každú nedeľu rečia v shromaždeniach, ktoré spojené stránky opozície vydržiavajú v mungovských okresoch. O účinkovaní jednotlivých vyslancov kresťanskej ľudovej strany v krátkosti spomíname len nasledujúce:

Pápežský praelát Ján *Molnár* minulý týždeň účtoval vo volebnom okrese jeho, Eszterháza. Voličia prijali ho s mimoriadnym oduševním. Vyslovili mu nezkladnú dôveru, odhlasovali nedôveru mungovskej vláde a ohrožovali sa proti surovým nezákonnostiam Lukácsa a Tiszu.

Georg *Szmrecsányi*, ako sme minule sdělili, účtoval v okrese svojom Nyitrazsámbokrét. Účtovné shromaždenie v Chynoranoch vydržiavané oblúbenému vyslancovi svojmu s hlučnou oduševnenosťou vyslovilo dôveru a s hlbokým opovržením ohrožovalo sa proti mungovským neriadom, nezákonnostiam Tiszovým a rozhodne odhlasovalo nedôveru Lukácsovi a jeho vláde.

Koloman *Brestyenzsky*, ako už známo, účtoval v Prievidzskom okrese. Ku shromaždeniu v Prievidzi vydržiavanému dostavili sa voličia v ohromnom počte a s hlučným oduševnením zabezpečili ho ďalšej nezkladnej dôvery, Tiszovi

Na majáku zdržujúci sa lodní strážnici.

vyslovili pohoršenie a hlboké opovrzenie pre jeho surové nezákonnosti, Lukácsovi ale a mungovskej vláde odhlasovali nedôveru.

Anton *Beszkid* vyslanec okresu lubovenského voličov svojich tieto dni navštívil v obciach: Ólubló, Komlóskert, Ujlubló, Kalács, Berkenyéd, Hársád, Gnédzna a Alsózugó. Voličia týchto obcí všetci vyslovili sa proti mungovskej vláde.

Krajinský vyslanec Štefan *Haller* minulé dni rečnil vo veľkých ľudových shromaždeniach vydržiavaných v obciach Szimő a Guta v stolici komárňanskej. Voličia v oboch shromaždeniach odhlasovali nedôveru Lukácsovi a ohrozovali sa proti nezákonnostiam Tiszovým.

Karol *Huszár* účtoval v okrese svojom šárvárskom. Voličia s oduševnením vyslovili dôveru svojmu vyslancovi a oddanosť kresťanskej ľudovej strane, Lukácsovi ale odhlasovali nedôveru a Tiszovi opovrzenie pre jeho nezákonnosti páchané v krajinskom sneme.

Hľa, takto účinkujú vyslancovia kresťanskej ľudovej strany! A mungovci čo? Driehmú na hnilej koži.

Ako zpotvorili armádu mungovci?

Na Uhorsko-rakúsku armádu pyšný bol voľakedy kráľ a hrdí boli aj vojaci. «Jano je vojak» s vážnosťou spomínali v dedine mládenca, keď bol «tauglich» pod zástavu kráľa. V budúcnosti to už ináč má byť. Následkom nového zákona ktorý prijali mungovci, armáda potrebuje o veľa tisíc viacej vojakov. Spoločný minister vojny vydal preto nariadenie, kto všetko má byť «tauglich» za vojaka. Nad týmto nariadením zaplače nejedon prísny generál a druhí zas od smiechu chytajú sa za bruchá, bo týmto nariadením cisarsko a kráľovská armáda celkom bude zpotvorená.

Predtým brali za vojakov šuhajov pekne vyriastlých a zdravých ako buk. Teraz uznajú za «tauglich» mládenčov zkrpatelých, aj takých, čo majú veľkú hlavu, keď na hlave majú aj výrastok, keď len nosiť môžu vojenskú čiapku, «tauglich» budú na jedno alebo na obe uši hluchí, «tauglich» bude krátkozraký, škuľavý, brbtavý, kto má jednu ruku alebo nohu dlhšiu ako druhú, komu chýba na ruke prst alebo má o prst via-

cej, kto má nohy na X alebo alebo má nohy ako levče, na pol kola, kto má rovné podešvy.

«Untauglich» budú celkom slepí, hluchonemí, hrbatí a choromyselní.

Teda ešte aj našu slávnú armádu zpotvorili nám mungovci!

Lukács a Tisza kujú nové plány.

Radia sa jednotajne v listoch a osobne, ako by znovu potupiť mohli Uhorsko. Lukács a Tisza boja sa snemových zasadnutí v jaseňi. Tisza, ako vypisuje, nedbal by zložil jeho predsedníctvo v snemovni. Lukács však húžovite drží sa ministerpredsedníctva a vysloví sa v účtovnej reči, ktorú 15. augusta povie v Nagyenyede. Spojená opozícia ale neupustí od svojej požiadavky: Tisza a Lukács musia padnúť.

Z CUDZOZEMSKA.

59. valné shromaždenie katolíkov Nemecka v tomto roku od 11—15. augusta vydržiavajú v prastarom korunovačnom meste Aachene. Katolícku Ľudovú Jednotu v shromaždení tomto zastupujú: hlavný správca Jednoty, pápežský komorníkr. Alex. *Ernszt* a krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Karol *Huszár*.

Taliansko turecká vojna. Nová vláda turecká niet v stave utlačiť povstanie Albáncov. Nespokojnosť dôstojníkov tureckej armády vzrastá s každým dňom. Pod nátlakom týchto neprajných okolností Turecko prítomne náklonné je s Talianskom vyjednávať o pokoj. Zastupitelia oboch nepriateľských veľmocí, tieto vyjednávaná vedú vo Švajciarsku.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kreštan». «Kreštan» už cez XVIII. osemnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kreštan číta a predpláca len «Kreštana».

B E S E D N I C A.

Bol námorníkom.

Jestli Boh pekným júnom poteší gazdov a hojne polieva kvietkami posiate lúky, tak sa potok Studenec od veľkej radosti obyčajne nesprace do svojej kože. Myslí si o sebe, že je aspoň Ipeľ a nesmiernou rýchlosťou ubáňa popod zahrady dolného konca dediny, ale tak, že niekedy berie so sebou aj trňové lesy tých zahrád, konča ktorých letí.

Keď čerešne zrejú v zahradách, tí gazdovia, ktorí bývajú na dolnom konci, konečne ani nedbajú, že sa potok rozvodní, lebo takýto potok je dobrým strážcom čerešien pred zlodejmi. Cez rozvodnený potok neni veľmi radno ísť chlapcom v noci na čerešne.

Hájnik Jano Rázvora v takýto čas pokojne si môže fajčiť pred svojou kolibou. Nie ale tak vtedy, keď je voda v potoku plytká. V takýto čas si každý myslí, že sa čerešne preňho urodily, že sa usmievajú jemu a ľahko prebrodí cez potok, v ktorom voda čiaha len po kolená.

Nuž hovorím, zvlášte pre toto má rád Jano Rázvora júnové dážde, lebo keď je voda väčšia, vtedy Jano má viac času posedeť si u Mórica pri poháriku vína, lebo keď čerešne namiesto neho stráži potok Studenec.

Vtedy, keď sa to stalo, o čom chcem rozprávať, potok Studenec tiež bol veľmi rozvodnený. Počerno-zlté vlny potoka už oblizovali brehy zahrád na dolnom konci.

Jano Rázvora si teda pokojne fajčil a večierkami zavše vnišiel do krčmy, kde mal tú obyčaj, že pri pollitriku rozprával o svojom vojenčení.

Jano sa nenarodil v tejto dedine, ale sa dostal sem odkiaľsi z malínskych lazov a ten chýr bol o ňom rozšírený, že bol bakančošom pri vojsku, lenže starký rád o tom hovoril, že slúžil pri námorníctve, že bol námorníkom.

Keď si dal naliať aj do druhého pollitra, vtedy už rozprával o bitkách na mori, čo mu pravda nikto neveril, ale preto ho len počúvali.

Aj teraz práve rozprával o bitkách. Ak mu možno veriť, tak bol aj v Afrike a on viedol útoky proti válečným loďam nepriateľa. Keď bol boj najtuhší, kapitán spadol do mora a Jano skočil za ním a hrdinsky zachránil kapitána.

Posluchači sa smiali a podrychtár Adam Mäsiar začal prekárať Rázvoru.

— Ale, ale Jano, veď by si ty ani Studenec nepreplával.

— Čo? Ja Studenec? Nuž stavme sa, kmotre, že takto oblečený, obutý preplávam potok.

Vicerychtár držal stávkú a chlapi sa naskutku pohli na lúku niže dediny, aby videli, že ako skončí stávkú.

Keď prišli na dolný koniec, mesiac práve osvetlil dedinu. Pod zahradou Ondriša Kaňúcha Jano Rázvora odrazu zastal a bez slova ukázal na jeden kus dreva, ktoré bolo preložené z jedného brehu rozvodneného Studenca na druhý.

— V Ondrišovej zahrade je zlodej! — šepkal vicerychtárovi a šikovnosťou mačky zaliezol po dreve do zahrady a celá spoločnosť mičky čakala, čo sa bude robiť.

Neminulo ani päť minút, keď od razu zo zahrady bolo počuť krik a jedna bosá postava vybehla zo zahrady rovno na drevo, slúžiace za lavičku, aby sa tadiaľ zachránila. Ale zlodej pomýlil krok a spadol do vln potoka, ktoré ho za jedno okamženie strhly so sebou.

Vicerychtár a ostatní chlapi chceli sa ponáhľať za ním, aby ho zachránili nejakou, keď sa odrazu aj Jano zjavil na protejšom brehu potoka a bez všetkého váhania skočil za zlodejom do vody.

Chlapi s vicerychtárom, čo im len para stačila, tak utekali vedľa nich pozdĺž potoka, ale sa nikto nepopovážil skočiť za nimi a ustrnutí videli, ako zápasia tí dvaja s valiacimi sa vlnami. Pri jednej zákrute Jano konečne chytil zlodeja za šticu, ľavou rukou chytil jednu nad potok vyčnievajúcu halúz vrby a s veľkou silou vyvliekol milého chlapa na breh.

V nasledujúcom okamženi aj on sám vyskočil z vody a na hlavu postavil zachráneného človeka, ktorému z úst liala sa voda a zpomedi košeľe sypaly sa mu krásne zrelé, červené čerešne.

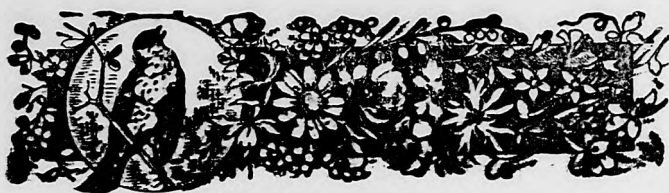
Vicerychtár a ostatní chlapi Janovi oduševnene privolávali na slávu a ľútostne pozerali z potoka vyloveného cigána, vicerychtár sa ale ponáhlal uznať, že Jano vyhral stávkú.

Ale Jano Rázvora teraz bol len hájnikom a ničím iným, oslavovanie a to, že vyhral stávkú, teraz ani v známost nevzal, on teraz bol len úradná osobnosť. Ani nepočúval, že čo rozprávajú a keď videl, že cigánovi už neni nič, že mu kúpeľ nezaškodil, merav, po vojensky zastal si pred vicerychtára, ľavou rukou za šticu chytiať trasúceho sa cigána, riekol úradným hlasom:

— Oznamujem, pán vicerychtár, že som tohoto cigána pristihol pri krádeži!

Počnúc od tohoto dňa viac už nikto nikdy nepochyboval o tom, že Jano Rázvora bol — námorníkom...

**Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťana!»
Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke
knihy a časopisy!**

CHYRNIK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Jeho eminencia Kardinál Knieža Primas, Arcibiskup ostrihomský Klaudius Vaszary v tohoročnom XII. obežníku svojom cirkevnom uverejňuje nariadenie sv. otca rímskeho pápeža Piusa X. poťažne zmenšenia počtu doterajších sviatkov. V záležitosti zmenšenia počtu sviatkov jeho eminencia v mene uhorského episkopatu, ku sv. otcovi 19. novembra r. 1911. obrátil sa prosbou, aby v Uhorsku všetky sviatky zasvätené boli v doterajšom poriadku. Svätý otec pápež Pius X. nevyslyšal túto prosbu a nariadil, aby druhý deň vianočný, veľkonočný a svätodušný, sviatok Božieho Tela, Hromnice (2. febr.), Zvestovanie Panny Marie (25. marca), Narodenie Panny Marie (8. septembra) a iné sviatky krajinské, národné zasvätené boli len v chrámoch bez povinnosti slyšania sv. omše a zdržovania sa od prác služobných.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie k zaokrytiu výdavkov eucharistického kongressu viedeňského veľkodušne daroval 300 korún. Dr. Melchior Takács praelát praemonštratských kňazov medzi duchovenstvom svojho radu a v učebných ústavoch mu podriadených, najnovšie previedol značnejšie zmeny. Imrich Fabian profesor a kňaz praemonštratský k prospechu košického gymnázia praemonštratských kňazov složil základinu 500 korún, za čo minister výučby vyslovil mu zaslúžené uznanie. — V tunajšom kostole Dominikánov 4. augusta k ucte sv. Dominika zakladateľa radu odbavované boli veľké slávnosti s kázňami v maďarskej a slovenskej reči. Ku sv. sviatostiam pristúpilo mnoho národu z mesta a z okolia. Popoludní bola slávnostná processia. — *Zemplénszinna*: Ondrej Lehoczky titulárny kanonik a vicedekan, ktorý cez tridsať roka blahonosne účinkoval na tunajšej fare zomrel 27. júla. V Pánu zosnulého jeho veličenstvo kráľ vyznačil krížom radu Franca Jozefa, ktoré vyznačenie hlavný slúžny umierajúcemu pripjal na prsia. Za prítomnosti duchovenstva okresu, celej inteligencie okolia a veľkého počtu ľudu k večnému odpočinku uložený bol 29. júla.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: V tunajšom kostole františkánskom 2. augusta takzvanej Porciunkule odbavovaný bol veľký odpust, ku ktorému prišlo mnoho ľudu z ďaleka a široka. Nábožní veriaci vo veľkom počte pristúpili ku sv. Sviatostiam. Slávnostnú kázeň slovenskú mal Ján Dobránszky farár zo Sirokej a hrubú sv. omšu slúžil Karol Bodjansky vojenský duchovný na odpočinku. — Ján Baran 32-ročný nádenník deň po deň býval opilý, konečne zomrel náhlou smrťou, po-

razilo ho na cudzom dvore. Ľud vidí hrozné následky pijatiky a predsa sa nezdrzuje tej hnusnej pálenky. — Ján Csatári učiteľ obce Deméte vymenovaný je za dozorcú a správcu opatrovne učiteľských žiakov. *Bardijov*: Tunajšie kúpele doteraz majú 2700 hostí. — Tunajší mungovský krajinský vyslanec, ako sme minule spomenuli, účtoval tu pred 30 žandarmi a aby si získal dôveru okresu, voličom slúbil mnoho pálenky a hviezdíčky z neba. — *Kolossó*: Viacerí nábožní veriaci, chlapi, ženy a dievčence 20. júla vybrali sa do obce Gáboltó, kde odbavovaný bol odpust k ucte Panny Marie škapuliarskej. Čo sa ale stalo? Hraničná policaj a žandári v Bardijove zohnali ich zo železničného vlaku a 24 osôb zavreli do jednej smradlavej miestnosti, následkom brutálnosti čhýrnej hraničnej policaje a žandárov viacerí aj ochoreli. Za ubohých darmo sa zaujal farár obce Magyaraszlavica, ktorý ich odprovádzal a lekár ktorého k nim zavolali. Všetko nič neosožilo. S ubohými ľuďmi suroví policajti a žandári zachodili s nimi ako ludožrúti. Veru sme to už ďaleko dovedli v Uhorsku! Keď nábožný ľud putuje do neakého kostola, aby sa tam pomodlil, besní policajti a žandári trýznia a zatvárajú ho do smradlavej diery. Čo na to vrchnosti? Tie sú hluché a slepé. Ministri vnútra a pravosudia na všetko len hlavou mrdajú. V krajine ale panuje hnusná anarchia. Takto vyzerá mungovská sloboda!

Chýry zo Spiša. Na kapitulskej učiteľskej prípravovni začnú od septembra budú už všetky štyri triedy. V Levoči Gustav Stecik, sluha levočskej spišskej sporiteľne zpáchal samovraždu. — Štrbskú dráhu tatranskej električnej železnice 26. júla oddali verejnej premávke. Maťašovský učiteľ Rudolf Lazarovits zasnúbil sa so slečnou učiteľkou Emmou Šterbák zo Sádku. — Počet spišských Nemcov obnáša teraz asi 30.000. — V našej stolici tohoročné assentírky odbavované budú v nasledujúce dni: 30. augusta v meste Gölnicbánya, 31. aug. 2. a 3. sept. v gelnickom okrese, 4. sept. v meste Podhrad, 5. a 6. v podhradskom okrese, 7. vo Vlachoch, 9. v Spišskej Belej, 10., 11. a 12. v starovesskom okrese, 14., 16. a 17. v starolubovenskom okrese, 18. sept. v meste Kézmarok, 19., 20. a 21. v kézmarskom okrese, 23. v Lubici, 24. v Popráde, 25. a 26. v spiškosobotskom okrese, 27. v Levoči, 28. 30. sept. a 1. okt. v levočskom okrese, 2. okt. v Novej Vsi, 3., 4. a 5. v novovesskom okrese. Jednoroční dobrovoľníci narukovať majú 10. októbra a ostatní rekruti 15. októbra. — V Gelnici, v Kézmarku, v Levoči a v Spišskej Sobote spojená opozícia vydržiavať bude ohrozujúce ľudové shromaždenia. Tatranský oddiel uhorského turistického spolku má teraz 250 údov. Na svojom ostatnom zasadnutí oddiel ustanovil, že od Zeleného plesa vystaví cestu až ku plesu Kamenitého potoka. Knieža Hohenlohe vystaví chce električnú železnicu k peprádkemu plesu. — V Sokovkách do minulého týždňa bolo 2766 kúpeľných hostí, v Nižných Smokovkách 658, v Matliaroch 630, v Iglófürede 500 a v Tátravirágvölgyi 203.

Opatrovňý kruh našej stolice v Tátravirágvölgyi z príležitosti 25-ročného jestvovania tamojšej detskej opatrovne 15. augusta vydržiava slávnostné valné zasadnutie.

Zpät z Ameriky. Z Vrútok oznamujú, že vlaky prichodiace z Oderbèrgu sú nabité z Ameriky vracajúcimi sa uhorskými vystahovalcami, zväčša mladíkmi, devami a ženami. Dňa 29. júla sa tiež tolki dovezli na parolodi «Präsident Lincoln» do Hamburgu, že bolo treba zostaviť pre nich dva osobitné vlaky. Vracajúci sa vystahovalci rozprávajú, že pre voľbu predsedu v Spojených Štátoch v práci nastala tam všeobecná stagnácia. Plavebné spoločnosti povozné ceny do Európy snížily, aby vystahovalci, ktorí v Amerike meškajú bez práce, hromadne a lacno mohli sa dostať do Európy.

Srážka parolode s ľadovým vrchom. Zo Sant-Johstovnu sdeľujú, že parolod «Manchester Inventor» ktorá plávala do Manchesteru, do san-johnstovského prístavu prišla porúchaná. Parolod 24 júna v hustej hmle na 15 míľ od belleislejskej morskej úžiny severne srazila sa s jedným pod morom plávajúcim ľadovým vrchom a bola prinútená svoj náklad, stavebné drevo pohádzať do mora.

Zriedkavé požehnanie hospodára. Georg Demian hospodár v obci Sebeléb (stol. hont.) má jednu kravu, ktorá otelila sa minulého týždňa a uliahla tri telce, dve jalovičky a jedného býčka. Je to ozaj zriedkave požehnanie!

Neverný poštový úradník. Vo Fraštáku (Galgóc, st. nitr.) poštový úradník Steinhübl tieto dni mal dostať 600 korún rodinného príplatku. Ponevác fraštácka pošta už cez viac mesiacov nemala riadneho šéfa, Šteinhübl defraudovaný obnos chcel vrátiť z rodinného príplatku. Medzi tým do Fraštáku vymenovali náčelníka pošty, ktorý vo štvrtok v sprievode jedného direktorského tajníka prišiel do Fraštáku a začal skúmať vedenie kníh a pokladnicu. Steinhübl od ľaku ušiel, ale ho žandári v Úzbègu chytili.

Prežrela klince. V Szolnoku manželka gazdu Ľudvika Szabóva sa shovárala a v ústach držala dva klince. Odrazu zkríkla, bo obidva klince prehltila. Stav Szabóčky je povážlivý.

Millionár — falšovateľ mlieka. Policia v Szabadke pred rokom zaviedla pokračovanie proti viacnásobnému millionárovi Adolfovi Halbrohrovi, v mliečarni ktorého, mlieko riedili nakazenou vodou a sberali strojom. Halbrohra, ktorý sa bránil s tým, že mlieko nemanipuloval on, lež jeho išpán Alexander Schaar, policajný kapitán odsúdiť na 20 dní do chládku a na 900 korún peňažnej pokuty. Halbrohr proti výroku apelloval a sekcia ministerstva orby, ktorá je poverená dozorom na potravné články, policii v Szabadke nariadila, aby Halbrohrovi záležitosť znova pojednávala. Na druhom pojednávaní bývalý strojník mliečarne Julius Illés svedčil, že mlieko viackrát falšovali v prítomnosti Halbrohra, ba práve Halbrohr dával robotníkom podrobné úpravy. Do 100 litrov mlieka pri-

merne naliali 30—40 litrov vody. Do mlieka, ktoré mliečareň lifrovala nemocnici, rozumie sa, neliali vodu.

Lejak. V Trenčine v noci 30. júla spustil sa taký lejak, že sa voda nespratala do kanálov a zaplavila pivnice nižšie ležiacich domov.

Oheň. V Lučenci v dielni Sternlichtovskej fabriky na emaillované nádoby v stredu večer vypukol oheň, ktorý vo veľkej horúčosti úžasnou silou sa širil. Lokalizovanie ohňa pre nedostatok vody stretalo sa s veľkými ťažkosťami. Ku ohňu vyrukovali hasičia súkennej fabriky z Apátfalvy a jedna stotina 25. pešieho pluku. Oheň povstal následkom krátkeho zátvoru.

Železničné nehody. Na železničnej stanici Kriványgyetva (st. zvolenská) 1. augusta na úsvite, miešaný vlak srazil sa s nákladným vlakom. Cestovatelia ešte pred srážkou spozorovali hroziace im nebezpečie a povyskakovali z vlaku, tak že len tri osoby boli ľahšie ranené. Viac vozňov sa porúchalo. — Medzi Palotailvou a Radosnyou pri Marosvásárhelyi na poludnie vyšinul sa jedon nákladný vlak. Dvanásť vozňov sa do-drúzgalo. Traja železničiarci boli nebezpečne a viacerí ľahšie ranení. Cestovatelia osobného vlaku, ktorý jachal za nákladným vlakom, na vozoch cestovali ďalej. Železničnú premávku do kúpelov Borszék zastavili, kým dráha opravená bude.

Georg Krajčí, všestranne ctený náš rodák v 78. roku života svojho 24. júna odobral sa k večnému odpočinku. Zanechal po sebe 5, rodu verných v bázni a ozej vycovaných synov. Bože poteš zarmútenú rodinu a zomrelému udel večného odpočinku.

Oznam. Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh pre slovenských veriacich dňa 14. augusta usporiada púť na milostné miesto Mária Bessenyó; púť bude trvať dva dni. Ráno o 6. hodine bude sv. omša za pútnikov v Jozefovskom kostole a po skončení sv. omše pohnú sa pútnici v mene božom s processiou a dorazia na milostné miesto Mária Bessenyó okolo 5. hodiny. Po večer o 7. hodine pôjdu ku studničke s processiou, kde sa Panna Maria zjavila, a budú vybavovať modlitby a spevy k úcte blahoslavenej Panny Marie a po skončení modlitby vrátíme sa s processiou nazpät do kostola. Na druhý deň ráno bude veľká sv. omša so spevom slovenským za pútnikov, taktiež slovenská kázeň. Po skončení služieb božích vrátia sa pútnici v mene božom do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu Pánu, súčasťnite sa v čim väčšom počte na tejto slávnosti Marianskej. Vodcom púte bude známy duchovný dr. Pavel Zsiska. Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu: Ján Krajčí a Georg Dierer.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

DOPISY.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom mi-
 lom «Krešťane».

Dňa 21. júla obci Ujterebes (Tribš) svitla veľká slávnosť. Veladôstojný miestny pán farár Michal Nyulászi v ten deň slávil 50 ročné jubileum svojho kňazstva. Tá zriedkava slávnosť, jakej tunajší magurský ľud dávno a dávno svedkom nebol, veľmi veľký počet svolala do Tribša, do jedného veľkého chrámu Božieho, ktorý nábožní tribšskí veriaci, s pomocou a s veľkou obetou svojho duchovného pastiera čo jubilanta, pred niekoľko rokami vystavili. Okrem distriktuálneho duchovenstva a iných mnohých vonkajších kňazov čo ctiteľov jubilanta a klerikov, okrem učiteľov, čo nekďajších žiakov miestneho pána farára, okrem inteligencie tribšskej súčasťníci sa na tejto krásnej slávnosti nielen veriaci tej obce, ale aj mnohí zo susedných, ba vzdialených obcí, i z Galície, tak že kostol celkom prepĺnili a veľká čiastka ľudí musela sa von okolo chrámu s miestom uspokojiť.

Pri oltári na ívári 78 ročného starčeka jubilanta bolo poznať dojatost toho veľkého daru a milosrdestva Božieho a tej veľkolepej slávnosti, ktorá sa málokto-
 rým kňazom dostáva. Distriktuálni oltárni bratia prekvapili oslavovaného jubilanta peknou superpeliciou a stolou, pri čom srdečnú reč povedal pán dekan Anton Kubaszák. Manuduktorstvo viedol František Haber farár krempasky, vyslužilý dekan. Kazateľom bol František Kompanyik farár níznolapšanský. Mal reč o kňazstve čo nevyhnutne potrebnom prostredníctve medzi Bohom a ľudom a o mnohých ťažkostiach a trpkostiach kňazského úradu. Toho veru dostalo sa mnoho aj našemu jubilantovi cez dlhý vek, cez 50 rokov. Vzdor toho ale udržal Pán Boh nášho starcu cez ten dlhý čas čerstvého a pri sile, obzvlášťne duševnej; len čo farára v samom Tribši 42 rokov, kde staral sa o postavení a sriadení novej školy a nového pekného chrámu Božieho, kdežto on ale pri mizerných dôchodkoch býva v takom dáždami preliatom, hubami obrástenom, zhnitom bydle farskom, akému myslím v celej uhorskej krajine páru nebude — ale pardon! — predsa tu v blízkosti je a to je starovešská zpráchnená a v izbách stlpami (ale nie korintskými) podopretá farska budova; tieto dve môžu si ruky podať. Pane Bože dobrotivý, tú cirkevnú samosprávu, tu od rokov a rokov žiadanú autonómia daj že nám už! ale tiež spravodlive!

Po slávnosti, ktorá zkončila sa so slávnostným kňazským požeňnaním, prevelebný pán jubilant všetkých svojich hostov so srdečnou pohostinnosťou prijal u svojho stola, pri ktorom prečítaný bol aj prípis jeho excellencie nášeho pána biskupa, v ktorom jubilantovi vyslovil svoje úprimné blahoželanie.

Medzi inými hodné je spomenúť zdravicu Franca Habera, čo najstaršieho priateľa a spolužiaka jubilanta. V tejto zdravici predniesol viacej vecí, vážneho i ku obveseleniu humoristického obsahu zo života pána jubilanta, ktorého život je, možno, povedať celý román. Nech ho Boh živí! Nech mu dá sa dožiť diamantovej sv. omše, ale už — v novej fare!

Tambol.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Vysokoctený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráče uverejniť tento dopis v našom obľúbenom «Krešťane».

Náš stoličný výbor 10. júla vydržoval svoje letné riadne zasadnutie. Hlavným predmetom zasadnutia bol návrh novovesského mungovského ablegáta Kolomana Münnicha, aby stolica dôveru hlasovala Tiszovi. V záujme toho návrhu medzi inými rečnil i gróf Gustav Csáky liberálny ablegát levočský, proti návrhu ohlásili sa traja z opozície. Potom prišlo na menovité hlasovanie. Opozícia slabo bola zastúpená len 18 hlasov bolo proti a 124 za dôveru. Sobotský ablegát Takács tiež žije a mrie za svevolného Tiszu. Pritomní katolícki kňazi okrem vikartovského farára všetci hlasovali proti dôvere. Žiaľbohu i naša stolica patrí teda medzi tie stolice, ktoré schvalujú nezákonnité, tyranské jednanie Tiszové. Tomu ale netreba sa čudovať, však aj u nás stoličnými výborníkmi všetci sú notári, slúžnovci a iní úradníci, ktorí tak tancujú, ako im liberálna vrchnosť píska. Prvej ani nebude lepšie, kým si ľud nevolí neodvislých ľudí do stoličného výboru. Majú tam byť i remeselníci a rozumní gazdovia a premení sa naraz celá tvár stolice. Keby sa opýtali nášeho ľudu, ten by Tiszovi a jeho mungovským prívržencom ako smýšľa, dokázal metlami, povedal jeden gazda po zasadnutí. Tak rob milý ľudu pri stoličných a ablegátskych voľbách a svitne ti hviezda spásy. Nech je teda a našim heslom dnes a zvlášte pri voľbách: «Nech žije kresťanská ľudová strana!»
Stoličný výborník.

Odkazy redakcie.

J. V. G. R. Odovzdali sme patričnej rodine.

L. Sz. K. Sz. Vo vašej záležitosti pride odpoveď v liste.

G. Š. Č. Hneváte sa, že sa váš Leyaj nehýbe. Nuž prečo ste si ho vyvolili?

O. H. V. P. Dobré má to Štummerové pánstvo, že nechce dať peniaze na účtovanie. Rozdalo ich dosť na voľbu.

Pšeni

Pros

Raž

Jačm

Ovos

Kuku

Datel

č.

K.

A von

vonat-
szám

154

152

122

718

4102

156

6502

102

506

1402

104

158

708

712

134

4104

114

180

182

6504

136¹⁾

730²⁾

116

164

714

1404

188

4106

186

4140³⁾

168

4108

106

504

128

170

4110

108

120

704

722

6508

172⁴⁾

140

174

716

1) Va

es ün

4. Mi

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 6. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	23.60—23.75
» stolnobelohradská, nová	«	23.20—24.30
» peštianska, nová	«	23.70—24.30
« banátska, nová	«	23.70—24.30
Proso	«	—
Raž prvotriedna	«	21.25—21.45
« druhotriedna	«	21.05—21.25
Jačmeň nový, prvotriedny	kor.	20.40—21.00
Ovos prvotriedny	kor.	19.40—19.80
« druhotriedny	«	19.00—19.20
Kukurica	«	18.30—18.60
Datelinové sáme, červená datelina	kor.	200.00—210.00
« lucerna	«	110.00—136.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17.40	17.10	17.20	16.80	16.50	16.30	16.10
č.		7	7½	8			
K.		15.40	14.40	10.50			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K, Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 spodná perina 140 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—, Poduška 80 cm. dlhá 58 cm široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho štvorajeme vo veľkosti dia vôle. Trojčlennú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. Arthur Wollner Lobes 135., pri Pilsen (Cechy.) Podrobný cenník zdarma.

10.000 m. restov

pri poslednej veľkej katastrofe povodne sklad mojeho fabrického tovaru, čiastočne dosiaľ sa pod vodu. Nasledkom toho prinútený som celé kusy porezať na resty a predávať za 50% nižie ceny. Sú to látky: **Kanafass, oxford, biele a, tkanina, zohli, flanel, rozličného druhu modré tlačivo na šaty, a zas-terky, barchent** atď. atď. Vodou zapríčinené, sotva k spozorovaniu malé fľačky dajú sa ľahko odstrániť. Rozposielam: 1. bálík 5 kg. za k. 18 s poštovou dobierkou. Pri objednaní 2 bálíkov franko.

Ant. Marsik mechanická dielňa tkanin rôzneho tovaru
Giesshübel 6./Neustadt a/M. Cechy.

A vonatok indúlása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1912. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

A vonatok indúlása Budapest ny. p.-udvarról.				Érvényes 1912. május hó 1-től.				A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.							
vonat-szám	óra	perc	vonat-nem	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-nem	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-nem	honnan	
Délélőtt															
154	5 05	sz. v.		Vác	110	5 15	gy. v.		Wien	173 ⁹⁾	4 00	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	
152	5 15	«		Rákospalota-Ujpest	142	5 20	sz. v.		Szob	713	4 05	«		Temesvár-J., Szeged	
122	5 25	«		Ersekújvár	724 ⁹⁾	5 40	«		Cegléd	139	4 10	«		Nagymaros	
718	5 40	«		Szeged, Szolnok	176	5 50	«		Rákospalota-Ujpest	4113	5 05	«		Esztergom	
4102	6 00	«		Esztergom	123	6 00	«		Párkány-Nána	175	5 15	«		Rákospalota-Ujpest	
156	6 20	«		Rákospalota-Ujpest	724a	6 10	«		Cegléd	121	5 45	«		Ersekújvár	
6502	6 35	«		Lajosmizse, Kecskem.	144	6 15	«		Nagymaros	115	5 55	«		Wien, Berlin	
102	6 50	k. ost. ex. v.		Wien, Páris, Ostende	724	6 35	«		Cegléd, Ócsa	1403	6 20	gy. v.		Berlin, Zsolna	
506	7 00	gy. v.		Segesvár, Stanislau	4114	6 40	«		Esztergom	177	6 30	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	
1402	7 05	«		Zsolna, Berlin	726	6 45	«		Cegléd, Szolnok	707	6 35	gy. v.		Orsova, Bázias	
104	7 55	«		Nagyszombat, Wien	1406	6 50	gy. v.		Pozsony, Zsolna, Berlin	105	6 40	«		Wien	
158	8 00	sz. v.		Dunakeszi-Alag	130	6 55	sz. v.		Párkány-Nána	107	7 10	«		Wien	
708	8 10	gy. v.		Orsova, Bázias	173	7 10	«		Rákospalota-Ujpest	711	7 45	sz. v.		Bázias, Temesvár	
712	8 45	sz. v.		Temesvár, Karánseb.	180 ⁹⁾	7 20	«		Vác	179	8 00	«		Rákospalota-Ujpest	
134	8 45	«		Nagymaros	728	7 35	«		Cegléd	141 ⁹⁾	8 10	«		Nagymaros	
4104	9 05	«		Esztergom	6508	7 40	«		Lajosmizse	4117 ⁴⁾	8 15	«		Piliscsaba	
114	9 15	«		Wien, Berlin	710	8 05	«		Bukarest, Bázias	143	8 20	«		Nagymaros	
160	9 40	«		Rákospalota-Ujpest	132	8 10	«		Párkány-Nána	131	8 55	«		Párkány-Nána	
162	11 00	«		Rákospalota-Ujpest	182	8 20	«		Dunakeszi-Alag	109	9 05	gy. v.		Wien	
6504	11 10	«		Lajosmizse, Kecskem.	1408	8 40	«		Zsolna, Berlin	726 ⁹⁾	9 20	sz. v.		Cegléd	
138 ⁹⁾	11 35	«		Nagymaros	502	9 35	gy. v.		Bukarest, Stanislau	4119 ⁹⁾	9 25	«		Piliscsaba	
730 ⁹⁾	11 55	«		Cegléd	184	10 00	sz. v.		Dunakeszi-Alag	6505	9 30	«		Kecskem., Lajosmizse	
116	12 00	«		Wien	706	10 15	gy. v.		Szeged, Bázias, Bukarest	181	9 35	«		Dunakeszi-Alag	
Délután															
164	12 05	«		Rákospalota-Ujpest	420	10 50	sz. v.		Esztergom	1405	9 45	gy. v.		Berlin, Zsolna	
714	12 10	«		Szeged	4116	11 10	«		Belgrad, Konstantinápoly	505	9 55	«		Segesvár, Kolozsvár, Stanislau	
1404	12 20	gy. v.		Zsolna, Berlin	902 ⁹⁾	11 20	k. o.		Belgrad, Konstantinápoly	4115	10 00	sz. v.		Esztergom	
138	12 25	sz. v.		Nagymaros	702 ⁹⁾	11 30	exp. v.		Bukarest, Konstantinápoly	183 ⁹⁾	10 15	«		Vác	
4106	12 30	«		Esztergom	146	11 35	sz. v.		Nagymaros	145	10 25	«		Nagymaros	
166	1 00	«		Rákospalota-Ujpest	A vonatok indúlása Buda-Császárfürdőre.										
4140 ⁴⁾	1 05	tsz.		Piliscsaba	4002	5 55	sz. v.		Esztergom	délélőtt	4001	5 30	sz. v.		Dorog
168	1 30	sz. v.		Dunakeszi-Alag	4004	8 54	«		Esztergom	«	4005	7 16	«		Esztergom
4108	1 50	«		Esztergom	4006	12 15	«		Esztergom	délután	4007	8 20	«		Esztergom
106	2 00	gy. v.		Wien, Páris	4040 ²⁾	12 57	«		Piliscsaba	«	4009	10 04	«		Esztergom
504	2 05	«		Szatmar-Nemeti, Brassó	4010	2 11	«		Esztergom	«	4011	2 10	«		Esztergom
126	2 10	sz. v.		Párkány-Nána	4012	6 13	«		Dorog	«	4013	5 20	«		Esztergom
170	2 15	«		Rákospalota-Ujpest	4016	11 03	«		Esztergom	«	4017 ⁴⁾	8 21	«		Piliscsaba
4110	2 20	«		Esztergom	A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.										
108	2 30	gy. v.		Wien	165	12 50	«		Rákospalota-Ujpest	«	4019 ⁹⁾	9 31	«		Piliscsaba
120	2 35	sz. v.		Galánta	187	1 20	«		Nagymaros	«	4015	10 07	«		Esztergom
704	2 40	gy. v.		Bukarest, Bázias	703	1 25	gy. v.		Bukarest, Bázias	«	«	«		«	
722	2 45	sz. v.		Cegléd	103	1 40	«		Páris, Wien	«	«	«		«	
6506	2 50	sz. v.		Lajosmizse, Kecskemét	503	1 50	«		Tóvis, Kolozsvár, Sz.-Nemeti	«	«	«		«	
172 ⁹⁾	3 00	«		Rákospalota-Ujpest	167	1 55	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	«	«	«		«	
140	3 55	«		Szob	4111	2 05	«		Esztergom	«	«	«		«	
174	4 10	«		Rákospalota-Ujpest	169	2 40	«		Dunakeszi-Alag	«	«	«		«	
716	4 50	«		Szeged	171	3 00	«		Rákospalota-Ujpest	«	«	«		«	
					6503	3 40	«		Kecskem., Lajosmizse	«	«	«		«	

1) Vasár- és ünnepnapokon május 16-ig. 2) Csak vasár- és ünnepnapokon. 3) Vasár- és ünnepnapok előtti hétköz. 4) Vasár- és ünnepnapokon máj. 16-tól szept. 15-ig. 5) Minden kedd, csüt., pént. és vasárnap. 6) Minden hétfőn, szerdán és szombaton.

7) Érkezik minden keddén, szerdán, pénteken és vasárnap. 8) Érk. minden hétfőn, csütörtökön és szombaton. 9) Vasár- és ünnepnapokon május 16-tól. 4) Vasár- és ünnepnapokon. 5) Vasár- és ünnepnapokon május 16-tól bezárólag szept. 15-ig.

Magyar kir. államvasutak.

92.105/912. sz. F. II.

Nyári menetrend.

A Budapest keleti p.-udvar—fiumei vonalon. A Budapestről d. u. 12 óra 20 perckor induló személyvonat Ujdombóvárról a jelenleginél későbbben, vagyis d. u. 5 óra 19 perc helyett csak este 6 óra 12 perckor fog indulni, miáltal Ujdombóvárt fölveszi az oda Budapest felől este 6 óra 07 perckor érkező gyorsvonat csatlakozását. A szőben levő személyvonat menete Ujdombóvártól Fiuméig gyorsítottik, úgy hogy Fiuméba a jelenleginél csak 6 perccel fog későbbben érkezni. A Fiuméből este 9 óra 25 perckor induló, Budapestre este 8 óra 05 perckor érkező személyvonat Fiuméből későbbben, azaz éjjel 10 óra 23 perckor fog indulni és csatlakozni fog a St.-Peter felől éjjel 10 óra 16 perckor Fiuméba érkező déli vasuti gyorsvonathoz. Érkezése Budapestben változatlan marad. A múlt évben Skradtól Fiuméig június 1. és szeptember 30. között közlekedett vasár- és ünnepnapon ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba helyezték. Az Ujdombóvárról jelenleg d. u. 3 óra 23 perckor induló, Budapestre éjjel 10 óra 55 perckor érkező közvetlen dőlő vonat — menetének gyorsítása mellett — Ujdombóvárról d. u. 4 óra 30 perckor fog indulni és Budapestre már este 9 óra 15 perckor fog érkezni. A Kaposvárról Ujdombóvárra reggel 4 óra 36 perckor induló, valamint az Ujdombóvárról Kaposvárra reggel 7 óra 46 perckor érkező személyszállító vonatok megszüntetettnek. A Zágrábról Dugoselóra d. u. 1 óra 17 perckor induló személyvonat Dugoselótól folytatólag Kőrösre fog közlekedni, ahová délután 3 óra 10 perckor fog érkezni. Kőrösötől Zágrábig egy új személyszállító vonatot helyezték forgalomba, mely Kőrösről d. u. 1 óra 23 perckor fog elindulni és Zágrábra d. u. 3 óra 20 perckor fog érkezni. A Budapestre Dugoselóra délután 1 óra 54 perckor érkező gyorsvonat ott rendes megállás helyett csak föltételeesen fog megállni. Az Adony-Pusztaszabolcsról reggel 5 óra 28 perckor induló és Budapestre délelőtt 8 óra 20 perckor érkező vegyesvonat helyett egy személyvonat helyezték forgalomba, mely Adony-Pusztaszabolcsról reggel 5 óra 55 perckor fog indulni, érkezése Budapestre változatlan marad.

A Kaposvár—jonyódi vonalon. A múlt évben közlekedett motoros vonatpár az esti vonat későbbre helyezése mellett június 15-től szeptember 15-ig ismét forgalomba helyezték.

A Felsőőr—jelsőlővi vonalon. Az előző években június 1-től szeptember 15-ig közlekedett vegyesvonatpár ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba helyezték.

A Jutas—veszprémi vonalon. Jutas és Veszprém között — csatlakozással Székesfehérvár és Celldömölk felé, illetve felől — egy új vegyesvonatpár helyezték forgalomba.

Az Adony-Pusztaszabolcs—tapolcai vonalon. Az Adony-Pusztaszabolcsról Tapolcára d. u. 4 óra 21 perckor induló, valamint a Tapolcáról Adony-Pusztaszabolcsra d. e. 8 óra 5 perckor érkező gyorsvonatok — menetrendük megfelelő módosítása mellett — személyvonatokká minősítettnek át. Az új személyvonatok az összes megállóhelyeken meg fognak állítani. A múlt évben Budapest és Tapolca között június 15-től szeptember 15-ig közlekedett idegy gyorsvonatpár az idén már június 1-től egészen szeptember 30-ig ismét forgalomba helyezték. A Budapestre induló vonatot menetrendre változtatlan marad. A Tapolcáról induló vonatot azonban korábbra helyezték és Budapestre éjjel 11 óra 30 perc helyett már éjjel 11 órakor fog érkezni. Mind a két vonatot Badacsony-Ládbi-hegyen rendszeresen meg fog állítani. A Tapolcáról Adony-Pusztaszabolcsra jelenleg d. u. 3 óra 23 perckor induló személyvonat Tapolcáról már d. u. 1 óra 04 perckor fog indulni s mint közvetlen vonatot, Adony-Pusztaszabolcsról folytatólag egészen Budapestig fog közlekedni, ahová este 8 óra 05 perckor fog megérkezni. A Tapolcáról d. u. 5 óra 40 perckor induló, Alsóörsre, illetve Veszprémig közlekedő vonatot jelenlegi menetrendben megszüntették, helyette egy új vonatot helyezték forgalomba, mely Tapolcáról este 9 órakor fog indulni és egészen Adony-Pusztaszabolcsig fog közlekedni, ahol csatlakozást nyer Budapest felé. Az ellenirányban Adony-Pusztaszabolcsról Alsóörsre egy új vonatot helyezték forgalomba, mely — csatlakozólag a Budapestre este 10 óra 25 perckor Fiume felé induló személyvonathoz — Adony-Pusztaszabolcsról éjjel 1 óra 10 perckor fog indulni és Alsóörsre éjjel 4 óra 28 perckor fog érkezni, ahonnan folytatólag a Tapolcára jelenleg reggel 7 óra 28 perckor érkező vonatot menetrendben fog közlekedni.

A Veszprém—alsóörsi vonalon. Veszprémtől Balatonfüredig egy új vegyesvonat helyezték forgalomba, mely Veszprémből este 9 óra 15 perckor indulva, Balatonfüredre éjjel 10 óra 40 perckor fog érkezni. A múlt évben csak június 15-től szeptember 15-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedett vegyesvonatpár az idén már június 1-től kezdve egészen szeptember 30-ig naponta közlekedéssel ismét forgalomba helyezték. Az Alsóörsről jelenleg este 8 óra 26 perckor Veszprémbe induló vegyesvonat Alsóörsről későbbben, azaz éjjel 11 óra 57 perckor fog indulni és Veszprémbe éjjel 1 óra 1 perckor fog érkezni. E vonatot Alsóörsön csatlakozni fog az oda Tapolcáról éjjel 11 óra 42 perckor érkező új vonathoz.

(Folytatása következik.)

Lacné česke perie!

5 kilo nové. tmavé driapané 9.80 K, lepsié 12 korun, Biele mákké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako sňa mákké jak páper, drapané 30 K, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 140 cm. dlhá 118 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—, Poduška 100 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 4.—, 5.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho hotovujeme vo veľkosti dľa vôle Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyššie 10 korun franko s postovnou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta Benedikt Sachsel, Lobes 135 pri Pilsen (Čechy).

Viac ako 4000

vyobrazenia

potrebných článkov

a príležitostných darov každého druhu obsahuje moj hlavný cenník, ktorý na žiadosť každému zdarma a franko pošielam.

Prvá dieľna hodín.

Cis. a král. dvorný zaslalca

Hanns Konrad

Brüx č. 3520. (Čechy.)

Nikkel vachkové hodinky K 5. Nikkel budičky K 2.90. Pendulové hodiny K 8.50. Husle K 4.80. Harmoniky K 4.90. Revolvery K 5.50 v najbohatšom výbere na sklade.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

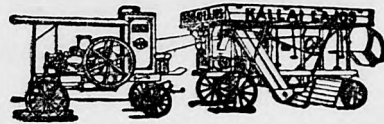

1 kg. sivé dobré driapané 2 K, lepsié 2 koruny 40 hal.; prima ma polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako sňah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri obľadnaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mákym perím 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K.; podblavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K., 14.70 K., 17.80 K., 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K., 5 K., 5.20 K., 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovnou dobierkou od 12 K. počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známých majepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korun franko pošielam 3 veľké alebo 6 stredných fľašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Majetok na predaj 16 jutier, 3 jutra pasienku, 4 jutraroli, výhodné urbárske právo, dom je nový na peknom mieste. — Vysvetlenie dá Ján Mraček. Migalovec, pošta Caglin, Slavonia.

Znížené ceny!!

Šatky na hlava v najpekných módnych farbách K 4. Veľké košeľe pre mužských K 1.30. Svetlé košeľe pre šľosiarov K 1.50. Svetlé opletky pre šľosiarov K 3.20. Košeľe ku športu s vachkami a peknu kvasthou K 1.40. Biele pevné košeľe pre ženske K 1.—. Veľké spodné nohavice, biele, svetle alebo štráfkovaná 80 helierov. Zasterky pre deti 50 hal. veľké zasterky pre ženské 80 hal. Dobré spulazverný tucet 82 hal. Pevné šuorky na strevice tucet 14 hal. Čipky 50 mtr. po K 1.—. Vesty pre mužských, plátene, sivé so zeleným vrubom kus po K 3.60. Uteráky tucet K 2.90.

ADOLF ZUCKER PILSEN 39.

Zasielky s postovnou dobierkou. Za neprihodný tovar návrat peňazi. Cenniky na žiadosť zdarma a franko.